

Sijainti

Pahavaara sijaitsee Juuan kunnan luoteisosassa (noin 3 km pohjoiseen Yöttäjä-järvestä) rajautuen pohjoisessa suoraan Rautavaaran kunnanrajaan.

Pinta-ala

Karttarajauksen pinta-ala 281 hehtaaria.

Yleiskuvaus

Pahavaara on monipuolinen kitumaan kallioiden, kallioisten kuivahkojen ja kuivien kankaiden sekä näiden välisten korpijuotteiden mosaiikki, jota monipuolistavat useat rämeet ja nevat, kaksi lampea sekä muutamat luonnontilaiset norot. Pienialaisesti korprien laiteilta löytyy myös tuoreita kankaita.

Pahavaaran kallioperän ruhjelaaksoa reunustavat paikoin noin 5 m korkeat jyrkänteet ja enimmäkseen loivasti kohoavat karut kalliot. Alueen geomorfologinen erikoisuus ovat useat pienet "kalliorepeämärotkolaaksot", joiden pohjat ovat korpisia ja/tai rämeisiä sekä usein myös kohtalaisen lahoppuustoisia.

Huomattava osa alueen kallioisista metsistä on puustoltaan luonnontilaisen kaltaista, lahoppuutakin tapaa monilta kuvioilta merkittävästi. Metsissä on myös paikoin huomiota herättävä määrä aikaisemman puustosukupolven kilpikaarnamäntyjä. Eräillä taimikkokuvioilla näytti olevan myös vanhaa haapalahoppuuta jäänteinä vanhoista hakkuista, ja eläviä kookkaita haapoja on ainakin Holinlammen ympärillä.

Alueen soilta on havaintoja ainakin kangas- ja mustikkakorvista, kangas-, isovarpu-, korpi-, tupasvilla- ja lyhytkorsirämeistä sekä lyhytkorsinevoista. Ainakin kolmessa suojuotteessa virtaa noroja.

Arvokkaampien kuvioiden joukossa on myös melko paljon taimikoita, nuoria ja varttuneita kasvatusmetsiä, joista osalla on kuitenkin jo tällä hetkellä luonnonsuojeluarvoa soistuneisuuden, vanhojen lahoppuiden tai monipuolisen puuston takia.

Rajaukseen on sisällytetty varsinaisen kalliomuodostelman lounaispuolelta myös vanhahkoa puustoa kasvava ojitettu korpi- ja räme-alue, jonka Metsähallitus on osin huomioinut METSO-kuviona.

METSO-arvot ja muut erityiset luonnonarvot

Alueella on kokonaisuutena huomattavaa merkitystä karumpien kangasmetsätyyppien (METSO-luokkia I ja II), kalliometsien (lähinnä METSO-luokkaa I), korprien (METSO-luokka I) sekä rämeiden (METSO I ja II) suojelulle. Lisäksi osa nuoremmista metsikkokuvioista (sekapuustoiset, soistuneet, vanhoja säästömäntyjä ylispuina, vanhaa lahoppuuta maassa ym) voitaneen arvioida METSO III-luokan kohteiksi.

Lisäarvoa alueella tuovat merkittävät geomorfologiset arvot, voimakkaammilta hakkuilta säästyneiden osien maisemallinen komeus, Juuan suojelualueilla harvinainen kallioisuus sekä luonnontilaisina säilyneisiin lampiin ja noroihin liittyvät pienvesiarvot.

Lajistoarvot

Alueen lajisto tunnetaan huonosti. Metson (RT, D1, EVA) hakomisjätöksiä oli 2004 eri puolilla aluetta huomattavia määriä. Tuolloin havaittiin Holinlammen kaakkoispuolisen kankaan vanhoilta mäntymaapuilta riekonkääpää (NT) ja sirppikääpää (NT) sekä koillisosan korvesta raidankeuhkojäkälää (NT).

Alueen huomiointi Metsähallituksen alue-ekologisessa verkostossa

Alue on osin (noin kolmasosa) huomioitu METSO-kuvioina. Osa alueen vanhoista kangasmetsistä sekä ojittamattomista puustoisista soista on ilman käyttörajoitteita.

Yhteenveto suojeluarvoista

Kohteella on huomattavaa merkitystä karujen kangas- ja kalliometsien, korprien ja rämeiden suojelulle.

Huomattavaa lisäarvoa tuo kohteen sijainti valtakunnallisesti tärkeäksi ekoyhteydeksi tiedetyllä Pielisen länsipuolisella alueella. Alueen suojeluverkoston kehittäminen olisi tärkeää etenkin siksi, että yhteys Ylä-Karjalan ja Koillis-Savon metsiensuojelualueiden sekä Juuan suunnan erillisten metsiensuojelualueiden välillä vahvistuisi.

Muuta

Ari Lyytikäisen tekemässä selvityksessä (1993) kohde on todettu osana Pahavaara-Holinrotkon kallioaluekokonaisuutta maakunnallisesti arvokkaaksi. Kohde on tästä syystä osittain huomioitu myös Nurmeksen kunnan (oikeusvaikutuksettomassa) yleiskaavassa maakunnallisesti arvokkaana luontokohteena (SL-2).

Tietolähteet

Päätietolähteenä ovat toimineet koosteen tekijän (Keijo Savola) vuoden 2004 maastokäynti alueella, Nurmeksen alue-ekologinen suunnitelma (2001), kartta Metsähallituksen METSO-ratkaisuista (2005) sekä Nurmeksessa tehty Maankamaran muotojen kartoitus ja arviointi maankäytön suunnittelun kannalta-raportti (Ari Lyytikäinen 1993).